

Latin nyelvtörténet heti 2 óra ea.

Az előadás célja az, hogy -- elsősorban a „Bevezetés az indoeurópai nyelvtudományba” c. előadáson, valamint az auktorórákon szerzett ismeretekre támaszkodva -- megismertesse a hallgatókat a latin nyelv történetének elemeivel az alapnyelvi nyelvjárási elkülönülésektől kezdődően egészen az újlatin nyelvek kialakulásáig és a latinnak ezt követő továbbéléséig.

1. Nyelvtörténet és történeti nyelvtan.

Az indoeurópai alapnyelv időbeli és térbeli rétegei.

A dialektus(csoport)ok egymáshoz való viszonya.

2. A szabell nyelvek, genetikus és areális kapcsolatuk a latinnal.

Szabell nyelvemlékek (a Cippus Abellanus).

3. Az etruszkok.

4. Egyéb nyelvek a római birodalomban (ibér, kelta,

raetus, görög, kisázsiai, pún, venét, messapus).

Kölcsönhatásuk a latinnal.

5. A latin nyelvi rendszer fontosabb változásai a

Kr.e. III. sz. végéig: a) A hangsúly és a fonémarendszer.

6. A latin fontosabb változásai a Kr.e. III. sz. végéig: b) A

névszóragozás rendszerének átalakulása, a névmások és kölcsönhatásuk a főnevek és a melléknevek ragozásával.

7. A latin fontosabb változásai a Kr.e. III. sz. végéig: c) A primér

és szekundér igealkotások, a négy coniugatio, az igei kategóriák rendszerének átalakulása.

8. A korai latin és a faliszkuszi feliratos nyelvemlékei.

9. Az irodalmi nyelv kialakulása.

10. A klasszikus latin irodalmi nyelv.

11. A köznyelv és a vulgáris nyelv.

12. Az ezüstkori latin.

13. A keresztény latin feliratos és irodalmi emlékei.

14. A latin nyelv a középkorban.

15. Az újlatin nyelvek kialakulása.

Irodalom:

Tegyey Imre -- Vekerdy József: A latin nyelv története, Budapest 1968.

Szádeczky-Kardoss Samu -- Tegye Imre: Szöveggyűjtemény a régi római irodalomból, Debrecen 1998. 10--18. és 118-146.

Fodor István, szerk.: A világ nyelvei, Budapest 1999. [etruszk, illír, itáliai, latin, oszk, újlatin, umber, venét]

M. Pallottino: Az etruszkok, Budapest 1980. 5--91 és 187--245.

Tamás Lajos: Bevezetés az összehasonlító neolatin nyelvtudományba. Bp. 1969. 10--45, 53--60, 77--82, 89--106, 110--118.